

KRE

Károli Gáspár Református Egyetem

Károli Gáspár University of the Reformed Church in Hungary
Pedagógiai Kar | Faculty of Pedagogy

OM azonosító: FI 44189

Pedagógia szigorlat tételsor

- *segédanyag* -

Tárgykód: TK2900

Óvodapedagógus alapképzési szak
Református hittanoktató alapképzési szak
Tanító alapképzési szak

(2020. február 1. után jogviszonyt létesített hallgatók részére)

Dr. Mészáros László s. k.,
intézetvezető

Dr. Szetey Szabolcs s. k.,
intézetvezető

Wulfné Dr. Kinczler Zsuzsanna s. k.,
szakfelelős

Dr. Pap Ferenc s. k.,
szakfelelős

Dr. Gombos Norbert s. k.,
szakfelelős

1. A pedagógia mint tudomány. A szocializáció, a nevelés és az oktatás fogalmi rendszere

- A pedagógia mint tudomány tárgya, tudományterületei, segéd- és határtudományai, tudományközi kapcsolatai
- A pedagógiai megismerés tudományos eljárásai, kutatási módszerei
- A pedagógia tudománnyá válásának történeti folyamata
- A gyermekről való gondolkodás történeti fejlődése, változásai. Gyermekképek a XX. században
- Paradigmák és diskurzusok a nevelésről. A tradicionális, a liberális és az anarchista nevelés jellemzői
- A keresztyén nevelés
- A szocializáció és nevelés értelmezése, eltérései, kapcsolata
- A szocializáció és nevelés szinterei, hatásrendszerének sajátosságai
- Az oktatás fogalmi rendszere, a tanítás és tanulás kapcsolata
- A nevelés és oktatás viszonyrendszere

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Neveléelmélet. Műszaki Könyvkiadó, Bp.
„Alapfogalmak”, „Alapelvek”, „Álláspontok a nevelés lényegéről” „Újfajta paradigmák és diskurzusok a nevelésről” c. fejezetek
- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – érték közvetítés társas lelki alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
2.5. fejezet: „A pedagógia önálló tudománnyá válása”
2.8. fejezet: „A pedagógiai kutatás”
3. fejezet: „A pedagógia alapfogalmai, tendenciái”
- Bábosik István – Mezei Gyula (2005): Neveléstan. Telosz Kiadó, Bp.
„A nevelés szerepe a társadalom és az egyén életében – a nevelés értelmezése” c. fejezet
- Pukánszky Béla – Németh András (1997): Neveléstörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.
<http://magyar-irodalom.elte.hu/nevelestortenet/>
www.mek.oszk.hu/01800/01893/html
- Réthy Endréné (2003): Oktatáselméleti irányzatok. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 11-36.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elmeleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>

2. A nevelés és oktatás cél-, feladat- és követelményrendszere

- A nevelés célja, célrendszere, a nevelési cél fogalma, kiválasztásának kérdései
- Értékrendszer és pedagógia: értékek, normák, eszmények, nevelésfilozófiai elvek szerepe a nevelési célok kiválasztásában
- A társadalmi elvárások tükröződése a pedagógiai cél-, feladat- és követelményrendszerben a neveléstörténet során
- A jelenlegi cél-, feladat- és követelményrendszer
- A pedagógiai célrendszer struktúrája
- Az oktatási cél fogalma, rendszere, kiválasztásának szempontjai
- Az oktatás cél-, feladat- és követelménystruktúráját rendszerbefoglaló taxonómiai elvek
- A nevelés eredményességvizsgálata

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Nevelélmélet. Műszaki Könyvkiadó, Bp. „Célok” c. fejezet
- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – értékközvetítés társas lelkiületi alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp. 4. fejezet: „A professzionális nevelés alapja: a nevelési cél- és feladatrendszer kettős determinációja”
- Pukánszky Béla – Németh András (1997): Neveléstörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. <http://magyar-irodalom.elte.hu/nevelestortenet/www.mek.oszk.hu/01800/01893/html>
- Kotschy Beáta (2003): Az oktatás célrendszere. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 137-164. <https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elmeleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>

3. Nevelési feladatok. Értékközvetítés és erkölcsi nevelés

- Nevelési feladatok rendszere, struktúrája a különféle neveléstörténeti korokban
- A nevelés mint személyiségfejlesztés és értékközvetítés
- A nevelési feladatok jelenlegi rendszere
- Az értelmi és érzelmi nevelés
- Az egészséges életmód iránti szükséglet kialakítása
- Az erkölcsi nevelés alapjai: jellemformálás, erkölcsi fejlődés kérdései
- Az erkölcsi fejlődés életkori jellemzői
- Az erkölcsi nevelés feladatai, kihívásai
- Az esztétikai nevelés kérdései
- A környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiája

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Nevelélmélet. Műszaki Könyvkiadó, Bp.
„Nevelési tartományok” c. fejezet
- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – értékközvetítés társas lelkületi alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
4.4. fejezet: „A „klasszikus” nevelési feladatok és a lelki szükségletek harmonikus, együttes kezelése”
- Bábosik István – Mezei Gyula (2005): Neveléstan. Telosz Kiadó, Bp.
„A magatartás és a tevékenység személyiségbeli alapjainak fejlesztése a nevelési folyamatban” c. fejezet
- Pukánszky Béla – Németh András (1997): Neveléstörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.
<http://magyar-irodalom.elte.hu/nevelestortenet/>
www.mek.oszk.hu/01800/01893/html

4. A nevelés folyamata és módszertani kérdései

- A nevelés folyamata, a nevelési folyamat szerkezeti felépítése
- A nevelhetőség kérdése, öröklődés és nevelés szerepe
- Nevelés-módszertani elvek, rendszerek
- A nevelési módszer fogalma, rendszere, összefüggései,
- A nevelési módszerek csoportosításának lehetőségei, kiválasztásának elvei
- Nevelési módszerek a különféle neveléstörténeti korokban
- A nevelési módszerek szerepe a nevelési folyamat irányításában
- Közvetlen és közvetett nevelő hatások és nevelési módszerek
- Jutalmazás és büntetés szerepe a nevelési folyamatban
- Segítő, támogató nevelési módszerek

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Nevelélmélet. Műszaki Könyvkiadó, Bp.
„Nevelés-módszertani elvek” c. fejezet
- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – érték közvetítés társas lelkiületi alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
11.9. fejezet: „Módszerek a pedagógiai folyamatban”
- Bábosik István – Mezei Gyula (2005): Neveléstan. Telosz Kiadó, Bp.
„A nevelés folyamata”, „A nevelés hatásrendszere és módszerei” c. fejezetek
- Pukánszky Béla – Németh András (1997): Neveléstörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.
<http://magyar-irodalom.elte.hu/nevelestortenet/>
www.mek.oszk.hu/01800/01893/html

5. A családi szocializáció és laikus nevelés

- A család fogalma, szerepe a nevelésben
- Családtípusok, a család funkciói
- A laikus nevelés fogalma, rendszere
- A korai szocializáció jellemzői és hatásai
- Az anya-gyermek kapcsolat jellemzői, a szülői nevelői attitűdök típusai, hatása a gyermek személyiségére
- A családi szocializáció, nevelés zavarai, diszfunkciói, a szocializációt károsító tényezők, azok következményei
- A szociális tanulás fogalma, folyamata
- A családi nevelést segítő intézmények
- A család és intézmény kapcsolata, a kapcsolattartás formái

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Neveléstudomány. Műszaki Könyvkiadó, Bp.
„Nevelési szinterek” c. fejezet
- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – érték közvetítés társas lelki alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
8.1. fejezet: „Szocializálódás”
- Bodonyi Edit – Busi Etelka – Hegedűs Judit – Magyar Erzsébet – Vizely Ágnes (2006): Család, gyermek, társadalom. Bölcsész Konzorcium, Bp.
<http://mek.niif.hu/05400/05461/05461.pdf>

6. Az intézményes szocializáció és professzionális nevelés

- Az intézményes szocializáció és a professzionális nevelés fogalma, rendszere
- A szervezett tanulás fogalma, jellemzői, sajátosságai
- Az intézményes nevelési rendszer kialakulása, történeti fejlődése
- A köznevelés mai rendszere, a köznevelési intézmény fogalma, típusai
- A köznevelési rendszer törvényi (szervezeti) szabályozása (a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény)
- Az iskolarendszer felépítése, szintjei
- Az iskolarendszer intézményei
- Az óvoda- és tankötelezettség fogalmi rendszere, történeti változásai, jelenlegi szabályozása
- A szülők szerepe az intézmény életében, a szülők jogai és kötelezettségei

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Nevelélmélet. Műszaki Könyvkiadó, Bp. „Nevelési színterek” c. fejezet
- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – érték közvetítés társas lelkiületi alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp. 9. fejezet: „A professzionális nevelési rendszer felépítése”
- Pukánszky Béla – Németh András (1997): Neveléstörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. <http://magyar-irodalom.elte.hu/nevelestortenet/>
www.mek.oszk.hu/01800/01893/html
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (2011) <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100190.TV&timeshift=20190901>

7. A társadalom és intézmény. A tanulók társas helyzete, kommunikáció az intézményben. A köznevelési intézmény mint szervezet

- A nevelés és oktatás társadalmi meghatározottsága, társadalmi funkciói
- Az intézményrendszer szelektív és komprehenzív formái, az esélyegyenlőség kérdése
- A szocioökonómiai státusz fogalma, szerepe a gyermek életében
- A kortárs csoportok hatása a gyermek fejlődésére, az iskolai osztályok, óvodai csoportok strukturálódása és annak hatása a gyermek személyiségére, a szociometria
- A kooperáció szerepe az iskolai társas kapcsolatok fejlesztésében
- A pedagógus és tanuló kommunikációja a pedagógiai folyamatban
- A verbális és nonverbális kommunikáció fogalma, funkciója az iskolában, óvodában, a hatékony pedagógusi kommunikáció feltételei, a pedagógus kommunikációs eszközei
- A rejtett tanterv fogalma, jelentőségei, hatásrendszere
- A kommunikáció a köznevelési intézményben, mint szervezetben, az iskola, óvoda szervezeti felépítése, működése, pozíciók és szerepek iskolában, óvodában
- Intézményi konfliktusok és konfliktusmegoldó stratégiák

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Nevelélmélet. Műszaki Könyvkiadó, Bp. „A nevelési kommunikáció” c. fejezet
- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – érték közvetítés társas lelkiéleti alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp. 8.4. fejezet: „A tanulói közösségek társas lelkiéleti elemzése”
- Nahalka István (2003): Az oktatás társadalmi meghatározottsága. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 37-56. <https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elméleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Szekszárdi Júlia (2002): Konfliktusok pedagógiája. Veszprémi Egyetemi Kiadó, Veszprém
- Hunyady Györgyné (2000): Társas kapcsolatok a 6-14 éves gyerekek körében. In: Vargáné Fónagy Erzsébet (szerk.): Nevelélméleti szöveggyűjtemény. ELTE TÓFK, Bp. 190-200.

8. Az oktatás mint tanulás és tanítás egysége. A kompetenciaalapú pedagógia

- Az oktatás fogalma, a nevelés és oktatás viszonya, belső kapcsolatrendszere
- A tanulás általános és pedagógiai értelmezése, tanuláselméletek és tanulás felfogások a modern pedagógiában
- A tanulási folyamat és a tudásszintek (ismeret, jártasság, készség) rendszere
- A képesség fogalma, szerepe a tanulásban
- A tanulás életkori jellemzői, tanulási stratégiák, technikák, a tanulás tanítása, az önálló tanulás
- A tanítás mint a tanulás irányítása a modern pedagógiában
- Az oktatási stratégia fogalma, rendszere
- A kompetencia fogalma, típusai, a kulcskompetenciák rendszere
- A kognitív, a szociális és a személyes kompetenciák fejlesztése az intézményes nevelés rendszerében

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Neveléelmélet. Műszaki Könyvkiadó, Bp. „Értelmi nevelés” c. fejezet
- Réthy Endréné (2003): Oktatáseméleti irányzatok. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 11-36.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elméleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Nahalka István (2003): A tanulás. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 103-136.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elméleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Nagy Sándor (1995): Az oktatás folyamata és módszerei. Volos Bt, Bp. „Az oktatás fogalma” c. fejezet
- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – érték közvetítés társas lelkiületi alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp. 5.8. fejezet: „Kompetenciák szerepe az SZPN-ben”
11.1. fejezet: „A tanítás-tanulás mint professzionális nevelés”
- Nagy József (2002): XXI. század és nevelés. Osiris Kiadó, Bp.
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez (2019). Hatodik, módosított változat. Oktatási Hivatal, Bp.
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszereben_6.pdf

9. A tanító-nevelő hatás, az oktatás folyamata. Motiváció az oktatásban

- Az oktatási folyamat értelmezése, a folyamatról vallott felfogások a nevelés történetében
- Az oktatási folyamat rendszere, felépítése, a didaktikai feladatok szerepe az oktatás folyamatában
- A motiváció szerepe az oktatásban, a motiváció fogalma, kapcsolata a tanulással
- Motivációs elméletek, a motivációs struktúra fejlesztésének lehetőségei
- A tanulási motiváció fogalma, szintjei
- A teljesítménymotiváció
- A motiváció szerepe a tanítási órán, az óvodai tevékenységben
- A pedagógus motivációs feladatai

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Réthy Endréné (2003): Az oktatási folyamat In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 219-241.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elmeleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Nagy Sándor (1995): Az oktatás folyamata és módszerei. Volos Bt, Bp.
„Az oktatás folyamata” c. fejezet
- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – érték közvetítés társas lelkiületi alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
11.6. fejezet: „Az oktatási (professzionális nevelési) folyamat szerkezete”
- Réthy Endréné (1995): Tanulási motiváció. ELTE BTK Neveléstudományi Tanszék, Pro Educatione Gentis Hungariae Alapítvány, Bp.

10. A gyermek, a tanuló a pedagógiai folyamatban

- A gyermekről vallott felfogások változása a nevelés történetében
- A gyermekstátusz jellemzői napjainkban, tanulói pozíciók az iskolában, az óvodában
- A pedagógus gyermekszemléletét befolyásoló tényezők
- A gyermek megismerésének pedagógiai lehetőségei, módszerei, az információgyűjtés és –kezelés jogi és etikai kérdései
- A tanulók jogai és kötelességei
- A gyermeki személyiség fejlődését segítő és gátló tényezők a nevelés-oktatás folyamatában
- A köznevelési intézmény korszerűsítésének irányai, alternatív iskolák, óvodák
- Gyermeki jogok és gyermekvédelem, a gyermekvédelem rendszere

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Neveléelmélet. Műszaki Könyvkiadó, Bp.
„Embereszmény és nevelés”, „Az iskolai nevelés kulcsszereplői” c. fejezetek
- Szcenci Árpád (2018): Professzionális nevelés – értékközvetítés társas lelkiéleti alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
2. fejezet: „A nevelés antropológiai fókuszpontjai”
- Pukánszky Béla (2001): A gyermekkor története. Műszaki Könyvkiadó, Bp.
- Golnhofer Erzsébet (2003): A tanuló. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 57-78.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elméleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Németh András – Ehrenhard Skiera (2003): Reformpedagógia és az iskola reformja. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (2011)
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100190.TV&timeshift=20190901>

11. A pedagógus

- A pedagógus szerepéről vallott felfogások a nevelés történetében
- Alapvető személyiségvonások, alapképességek
- A pedagógus személyisége, modellhatás és vezetési stílus
- A pedagógus munkájának törvényi szabályozása, a pedagógus jogai és kötelességei
- Pedagóguspozíciók és szerepek az iskolában, óvodában, az osztályfőnöki szerep
- A pedagóguspálya presztízse, pszichés jellemzői (kiegészítés és pedagógus mentálhigiénié) és etikai követelményei
- A kezdő pedagógus sajátos helyzete az iskolában, óvodában
- A pedagógus életpályamodell, a pedagógus kompetenciák, a pedagógus portfólió
- A keresztyén pedagógus

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Nevelélmélet. Műszaki Könyvkiadó, Bp. „Az iskolai nevelés kulcsszereplői” c. fejezet
- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – érték közvetítés társas lelkiéleti alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp. 12. fejezet: „A pedagógus személyisége, egyénisége, karizmatikus beállítódása, legfontosabb kompetenciái”
- Falus Iván (2003): A pedagógus. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 79-101.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elméleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Szivák Judit (2003): A kezdő pedagógus. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 487-511.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elméleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Pukánszky Béla – Németh András (1997): Neveléstörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.
<http://magyar-irodalom.elte.hu/nevelestortenet/www.mek.oszk.hu/01800/01893/html>
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez (2019). Hatodik, módosított változat. Oktatási Hivatal, Bp.
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszerében_6.pdf

12. Egységesség és differenciáltság a pedagógiai folyamatban

- Az egységesség és differenciáltság értelmezési keretei, szintjei a pedagógiában
- Az iskarendszer komprehenzivitása/szelektivitása
- A differenciálás pedagógiai alapjai, az egyéni sajátosságok figyelembevétele a pedagógiai folyamatban, az adaptív oktatás
- A különleges pedagógiai bánásmódot igénylő gyermekek különféle csoportjai (SNI, BTMN, tehetség)
- A tehetség fogalma, tehetségelméletek
- A tehetséggondozás és felzárkóztatás didaktikai kérdései
- Az integráció fogalma, típusai, megvalósításának feltételei
- Az inkluzív nevelés kérdése, kihívásai a modern pedagógiai gyakorlatban

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Neveléelmélet. Műszaki Könyvkiadó, Bp. „Közösségiség és individualizmus a nevelésben” c. fejezet
- M. Nádas Mária (2012): Adaptivitás az oktatásban. ELTE Eötvös József Könyvkiadó, Bp. „A közoktatást meghatározó folyamatok” c. fejezet
- Petriné Feyér Judit (2003): A különleges bánásmódot igénylő gyermek. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 417-446. <https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elmeleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Vámos Ágnes (2003): Különleges bánásmódot igénylő csoportok oktatása. Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 447-468. <https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elmeleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Csányi Yvonne – Perlusz Andrea (2001): Integrált nevelés – inkluzív iskola. In: Báthory Zoltán – Falus Iván (szerk.): Tanulmányok a neveléstudomány köréből. Osiris Kiadó, Bp. 314-332.
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (2011) <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100190.TV&timeshift=20190901>

13. Az oktatás tartalma. A pedagógiai munka tervezése

- Az oktatás tartalma, a „mit tanítsunk?” kérdése, a tananyag kiválasztását meghatározó társadalmi, pszichológiai és pedagógiai tényezők
- A tanterv fogalma, funkciói, tartalma, fajtái, a tantervkészítés kezdetei Magyarországon (történeti áttekintés)
- A tervezés értelmezése a pedagógiában, a nevelői munka tervezésének lehetőségei, szintjei
- Az oktatás tervezésének szintjei, hierarchiája, az oktatás lapvető dokumentumai
- A tervezés központi szintje: A Nemzeti Alaptanterv és kerettanterv sajátosságai, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (műveltségi területek és tevékenységi formák)
- A tervezés intézményi szintje: iskolai pedagógiai program, helyi tanterv, helyi óvodai program
- A pedagógus egyéni tervezőmunkájának szintjei, dokumentumai az iskolában és az óvodában
- Az oktatómunka tervezésének alternatív lehetőségei
- A pedagógus adminisztratív feladatai
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési napló

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Neveléelmélet. Műszaki Könyvkiadó, Bp.
„A nevelés tervezése és eredményességének megállapítása” c. fejezet
- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – érték közvetítés társas lelkiéleti alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
10. fejezet: „Pedagógiai tervezés, helyi programok”
- Hunyady Györgyné – M. Nádasi Mária (2004): Pedagógiai tervezés. Comenius Bt., Pécs
- Kotschy Beáta (2003): Az iskolai oktatómunka tervezése. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 469-486.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elméleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Ballér Endre (2003): A tanterv. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 191-218.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elméleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Golyán Szilvia (2018): Pedagógiai tervezés az óvodában. Raabe Kiadó, Bp.
- Nemzeti alaptanterv (2012)
<https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=a1200110.kor&targetdate=&printTitle=>
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramja. (2012)
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200363.KOR
- Patyi Zoltánné (2014): Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése. Sprint Kft., Bp.

14. Módszertani kultúra az oktatómunkában

- Az oktatás szervezeti keretei, az osztály és csoport mint az oktatás alapvető társas közege
- Az osztályba/csoportba sorolás szempontjai és annak korrekciós lehetőségei
- Az osztály/csoport létszáma, a csoportszervezés sajátos formái, a koedukáció az osztályban/csoportban
- A közösségfejlesztés sajátos pedagógiai feladatai
- Az oktatás szervezeti formái, a tanítási óra, az órarend szerepe, rituálék a tanítási órán, az óvodai tevékenység formái
- Az oktatás szervezési módjai (munkaformái) és azok megválasztásának szempontjai
- Az oktatási módszer fogalma, a módszerek csoportosítási lehetőségei
- Az oktatási módszerek típusai, azok jellegzetességei, kiválasztásának szempontjai (az életkornak és egyéni sajátosságoknak megfelelő oktatási módszerek)
- Az oktatási eszköz (taneszköz) fogalma, típusai, csoportosítási lehetőségei
- A taneszközök szerepe az oktatási folyamatban, az oktatástechnológia fogalma, IKT az oktatásban

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – érték közvetítés társas lelkületi alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
11.7. fejezet: „A professzionális nevelés szervezeti keretei”
11.9. fejezet: „Módszerek a pedagógiai folyamatban”
- Falus Iván (2003): Az oktatás stratégiái és módszerei. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 243-296.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elveleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- M. Nádas Mária (2003a): Az oktatás szervezeti keretei és formái. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 339-360.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elveleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- M. Nádas Mária (2003b): Az oktatás szervezési módjai. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 361-384.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elveleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Petriné Feyér Judit (2003): Az oktatás eszközei, tárgyi feltételei. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 317-338.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elveleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Szivák Judit (2003): Tanulásszervezés. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 297-315.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elveleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- M. Nádas Mária (2012): Adaptivitás az oktatásban. ELTE Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
„Az adaptív oktatás feltételei” c. fejezet
- Nagy Sándor (1995): Az oktatás folyamata és módszerei. Volos Bt, Bp.
„Az oktatási folyamat szervezési kérdései”, „Az oktatás módszerei”, „Taneszközök az oktatási folyamatban” c. fejezetek

15. A pedagógiai értékelés

- Az ellenőrzés és értékelés fogalma, viszonyrendszere
- Az értékelés funkciói, formái
- A pedagógiai értékelés szintjei, értékelési modellek
- A pedagógiai értékelés szerepe a személyiségfejlesztésben, hatása a teljesítménymotivációra, az énképre, az önértékelés alakulására
- Az értékelés szerepe az oktatási folyamatban: a diagnosztikus, a formatív és a szummatív értékelés
- A pedagógiai értékelés viszonyítási alapjai (kritériumra, illetve normára orientált értékelés)
- A mennyiségi és minőségi értékelés kérdése (osztályozás, szöveges értékelés)
- A mérés kérdése a pedagógiában, mérésmetodológiai követelmények
- A SWOT analízis a pedagógiában

A tételhez kapcsolódó szakirodalom:

- Zrinszky László (2006): Nevelélmélet. Műszaki Könyvkiadó, Bp.
„A nevelés tervezése és eredményességének megállapítása” c. fejezet
- Golnhofer Erzsébet (2003): A pedagógiai értékelés. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 385-416.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elméleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- Hunyady Györgyné – M. Nádasi Mária (2004., szerk.): Osztályozás? Szöveges értékelés? Dinasztia Kiadó, Bp.
„Az értékelés pedagógiai kérdései”, „A szöveges értékelés szerepe a nevelés-oktatás folyamatában” c. fejezetek
- Hercz Mária (2007): A pedagógiai értékelés gyakorlata. In: Bábosik István – Torgyik Judit (szerk.): Pedagógusmesterség az Európai Unióban. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
https://www.researchgate.net/publication/314225676_A_pedagogiai_ertekeles_gyakorlata
- Hunyady Györgyné – M. Nádasi Mária – Serfőző Mónika (2006): „Fekete pedagógia”. Értékelés az iskolában. Argumentum Kiadó, Bp.
- Lénárd Sándor – Rapos Nóra (2009): Fejlesztő értékelés. Gondolat Kiadó – ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, Bp.
- Bánné Mészáros Anikó (2016): Mérési-értékelési lehetőségek az óvodában. Református Pedagógiai Intézet, Bp.
<https://refpedi.hu/documents/1601/M%C3%A9r%C3%A9s-%C3%A9rt%C3%A9kel%C3%A9si-lehet%C5%91s%C3%A9gek-az-%C3%B3vod%C3%A1ban-20161130-BMA.pdf>

Több tételhez használható ajánlott szakirodalom

- Bábosik István – Mezei Gyula (2005): Neveléstan. Telosz Kiadó, Bp.
- Falus Iván (szerk., 2003.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.
<https://docplayer.hu/21399618-Didaktika-elméleti-alapok-a-tanitas-tanulasahoz.html>
- M. Nádasi Mária (2012): Adaptivitás az oktatásban. ELTE Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
- Nagy Sándor (1995): Az oktatás folyamata és módszerei. Volos Bt, Bp.
- Pukánszky Béla – Németh András (1997): Neveléstörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.
<http://magyar-irodalom.elte.hu/nevelestortenet/>
www.mek.oszk.hu/01800/01893/html
- Szenczi Árpád (2018): Professzionális nevelés – érték közvetítés társas lelkületi alapon. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
- Zrinszky László (2006): Neveléstudomány. Műszaki Könyvkiadó, Bp.

Ajánlott irodalom:

- Bábosik István (1999): A nevelés elmélete és gyakorlata. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.
- Bakonyi Anna (1995): Irányzatok, alternatívák az óvodai nevelés területén. Tárogató Kiadó, Bp.
- Báthory Zoltán (2000): Tanulók, iskolák – különbségek. Okker Kiadó, Bp.
- Boreczky Ágnes (1997): A gyermekkor változó színterei. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
- Celler Zsuzsanna (szerk., 1997): Válogatás a XX. század külföldi pedagógiai irodalmából. OPKM, Bp.
- Csapó Benő (2003): A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése. Akadémia Kiadó, Bp.
- Fináczy Ernő (1994): Didaktika. OPKM, Bp.
- Golnhofer Erzsébet – Szabolcs Éva (2005): Gyermekkor: nézőpontok, narratívák. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
- Imre Sándor (1995): Neveléstan. OPKM, Bp.
- Karácsony Sándor (2002): Ocsúdó magyarság. (Szokásrendszer és pedagógia). Széphalom Könyvműhely, Bp.
- Kiss Tihamér (2002): Keresztyén erkölcsi nevelés gyermek és serdülőkorban. RPI, Bp.
- Komlósi Sándor (szerk., 1998): Családi életre nevelés. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.
- Kozéki Béla (1): Önállóság, önfegyelem – autonómia, Tankönyvkiadó, Budapest, 1986.
- Kozéki Béla (2): Morálitás, jellemfejlesztés, Tankönyvkiadó, Budapest, 1987.
- Körmöci Katalin (2001): A gyermek szükségleteire épített tanulás az óvodában. Fabula Bt., Bp.
- Körmöci Katalin (2004): Projekt módszer az óvodában. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.
- Körmöci Katalin (2012): Kézikönyv a projektszemléletű óvodai nevelésről. Sprint Kft., Bp.
- Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2003): Neveléstörténet. Osiris Kiadó, Bp.
- Németh András (1997): Nevelés, gyermek, iskola. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
- Pukánszky Béla (2001): A gyermekkor története. Műszaki Könyvkiadó, Bp.
- Szenczi Árpád (2000): Neveléstani alapkérdések. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
- Szenczi Árpád (2004): Nevelés-lélektani alapkérdések. Eötvös József Könyvkiadó, Bp.
- Szenczi Árpád (2012): Az ember természete, természetes(en) nevelés. L'Harmattan Kiadó, Bp.
- Veczkó József (2000): Gyermek és ifjúságvédelem alapjai. APC Stúdió, Gyula
- Veszprémi László (2000): Didaktika. APC-Stúdió, Gyula
- Weszely Ödön (1994): Bevezetés a neveléstudományba. OPKM, Bp.
- Zsolnai József (1996): A pedagógia rendszere címszavakban. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.